

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

סוד שני השעירים

עיון בפרשת השבוע על פי המהר"ל

דרשות המהר"ל – דרוש לשבת תשובה

כי כאשר יום זה מיוחד להסרת הגופנית ודבר זה מיוחד לישראל, כי אין נפש ישראל נפש בהמית מוטבע בגוף, ולכך אמרה תורה שיקח מאת בני ישראל שני שעירים. מפני כי השעיר דמו כדם האדם, ולכך שחטו בני יעקב שעיר עזים ויטבלו הכתונת בדם והדם הוא הנפש, ומפני כי יש לישראל נפש אדם לא נפש בהמה לכך יהיה כפרתם שעיר עזים שדמו כדם האדם, וזהו מעלת ישראל מצד עצם ישראל שהוא הנפש. אבל קרבן אהרן פר כי קרבן זה הוא קרבן אהרן כדכתיב (ויקרא ט"ז) פר החטאת אשר לו, כי הוא נקרא כהן הגדול ראוי שיהיה קרבנו גדול ולכך קרבנו פר ואיל. שני שעירים אשר האחד לה' והאחר לעזאזל, גם ענין הגורלות, מפני כי השעיר הזה אשר הובא דמו לפני ולפנים מורה על מעלת נפש ישראל אשר יש לנפש שלהם הסרה מן הגופניות, ולכך הובא הדם לכפר לפני ולפנים אשר הוא קדוש ומקודש מכל גוף, ואם כן החטא בישראל אחר שנפשם קדושה וטהורה מצד עצמם אינו מצד עצם הנפש, שהרי נפשם מצד עצמם קדושה וטהורה, שאם לא כן לא יהיה ראוי להביא הדם במקום קודש הקדשים. אבל החטא הזה אינו מצד נפש ישראל רק הוא בשביל גרוי השטן אשר הוא מתגרה בישראל ומצד הזה בא החטא. ולכך אמרה תורה כי מצד שישראל יש להם נפש טהורה ויש להם קרבן להקריב לפני ולפנים, אם כן החטאים שישראל עושים הוא מיצר הרע שהוא השטן לא מצד עצמם, עד שיש לשטן הוא היצר הרע חלק בישראל הם החטאים שהם מצד היצר הרע, ולכך אמרה תורה שיתן עונות ישראל על השעיר השני וישלח השעיר במדבר עד שיקח חלקו מן ישראל אשר יש לו אצלם. וחס ושלום לא שיהיה כאן הקרבה אליו כלל שהיא העבודה, רק נקרא ושלח את השעיר הוא ששלח אותו החוצה, כי החטאים בישראל אינם מצד עצמם רק מצד החוץ באו דהיינו מצד יצר הרע, ודבר שבא מצד החוץ אפשר שישלח אותם גם כן מעליו. ולכך צריך שיתן עליו גורלות כי הגורל מתחייב זה מזה, וכאן מפני שהם מקריבים קרבן לפני ולפנים מורה על

מעלת נפשם מצד עצמם, מזה בעצמו מתחייב שישלחו שעיר לעזאזל, כי יש ליצר הרע הוא השטן חלק בישראל וישלחו אותו מעליו. ואם לא היו הגורלות רק היה מקריב השעיר בפנים בעצמו והיה משלח השעיר בעצמו מפני דבר זה אי אפשר, כי באולי חטא ישראל הוא מצד נפשם ומצד עצמם ולא שייך לשלח החוצה, אבל דבר זה שישלח השעיר הוא מצד השעיר שנכנס דמו לפני ולפנים בזה נראה טהרת וקדושת ישראל מצד עצמם מפני הקרבן שהוא לפני ולפנים:

ודבר זה מה שישראל הם קדושים וטהורים מצד עצמם מפני שיש להם נפש טהורה וקדושה וחטאים של ישראל הם חטאים מבחוץ דהיינו מצד יצר הרע. אמרו במדרש (ב"ר פ' ס"ה) ואנכי איש חלק רבי לוי אמר לקוויץ (פירוש מי שיש לו קווצות והוא בעל שער) וקרח שהיו על שפת הגורן עלה המוץ בקוויץ ונסתבך בשערו עלה המוץ בקרח ונתן ידו על ראשו והעבירו כך עשו הרשע כל השנה כולה הוא מתלכלך ואין לו במה יתכפר אבל יעקב אבינו אינו כך בא יום הכפורים ומתכפר כדאמר כי ביום הזה יכפר עליהם עד כאן. ומה ענין זה שהיה יעקב איש חלק ולא היה בו שער יאמר בשביל כך שיום הכפורים מכפר, ובשביל שעשו הוא בעל שער לא יהיה לו כפרה. אבל במדרש זה בא לבאר לך הדברים אשר אמרנו, כי יעקב נקי וטהור נפשו מן החטא, כי נפשו טהורה וקדושה מצד עצמה רק מה שיש חטא בהם הוא מן החוץ מצד יצר הרע, ולכך באמת היה יעקב איש חלק ועשו בעל שער. כי החלק אין בו תוספת על עצם נפשו כלל, אבל הוא עומד בעצמו בלי תוספת ובלי חסרון. ודבר זה היה ראוי אל יעקב במה שהיה איש תם ופירוש תם הוא שלם, ולכך היה יעקב איש חלק שהחלק אין בו תוספת ואין בו חסרון כלל, אבל עשו היה בעל שער מפני שהשער יש בו תוספת, וחסרון השערות שהם גדלים תמיד למה שהם גדלים ולא שייך בהם השלמה כמו שהוא שייך אל הגוף החלק שהוא שלם בלי תוספת וחסרון. ואין ספק שהחטא הוא תוספת על האדם ושנוי באדם שיצא האדם ממה שראוי להיות, ולכך בני יעקב יש להם נפש שלימה מבלי תוספת ומבלי חסרון בעצמם, אם מתחבר בנפש חטא

וזהו המא, במה שעצם נפשם יש להם השלימות במהרה יוסר, ולכך מדרמה חטא זה לאיש חלק שאם עלה עליו המוץ מבחוץ מאחר שהוא בעצמו חלק ושלם אינו מקבל דבר עליו ובקל הוא מעבירו. וכך בעצמו שבקלות יוסר החטא מן אשר הוא שלם בנפשו, כי אין החטא שהוא תוספת עליו מתחבר עמו ולכך יום הכפורים מעביר את החטא. והיה עשו איש שעיר כי השער אין בו שלימות בעצמו, ולכך החטא שהוא תוספת עליהם מבחוץ מתחבר עמו לגמרי ולא יובדל מאתו, ולכך מדרמה אותו לקוויץ שהוא בעל שער שעלה בו המוץ בשערו שלא יוכל להבדל ממנו שיש חבור למוץ בשערותיו לגמרי:

ולפיכך היה קרבן ישראל שני שעירים גם כן, כי השעיר הזה יש בו שתי בחינות. הבחינה האחת מצד דמו, הבחינה השנית מצד גופו. כי מצד דמו השעיר הזה דמו דומה לדם האדם כמו שאמרנו לך למעלה, אבל מצד גופו הוא נקרא שעיר על שם השעירות שבו. ומפני שקרבן האחד היה מקריב דמו בפנים, ואין ראוי להקריב דמו בפנים רק בשביל שהדם בנפש יכפר בשביל שהדם הוא הנפש, וישראל יש להם נפש קדושה וטהורה והיא נקראת נפש אדם, ר"ל נפש שראויה לאדם לא נפש בהמית. לכך הדם אשר יכפר עליהם הוא דם השעיר בפרט אשר דמו שהוא הנפש כמו דם האדם, ומפני כך דם הזה ראוי לכפר לפני ולעשות ישראל קדושים וטהורים לגמרי כמו מלאכי השרת ולכך היה קרבן זה שעיר והשעיר השני לא נשחט רק בגופו היה משלח אותו לעזאזל, כי הוא בא על חטא ישראל אשר החטאים מתדמים בשער שהם תוספת על האדם כמו שהשערות אינם מגופו של אדם רק תוספת כמו שאמרנו, ולכך השעיר השני שהיה נותן עליו עונות ישראל ושלח אותו לעזאזל הוא גם כן שעיר מצד הבחינה השנית. אמנם עתה בגלותנו שאין לנו שעירים ואין לנו כהן, כפרתנו בו יתעלה: